

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

14. ročník, školský rok 2021/22

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Poznámka: Otázky monotematickej časti sú označené *.

1.* Do odpovedového hárka zapíšete iba písmeno, pri ktorom je správne napísaný celý názov skratky UNESCO.

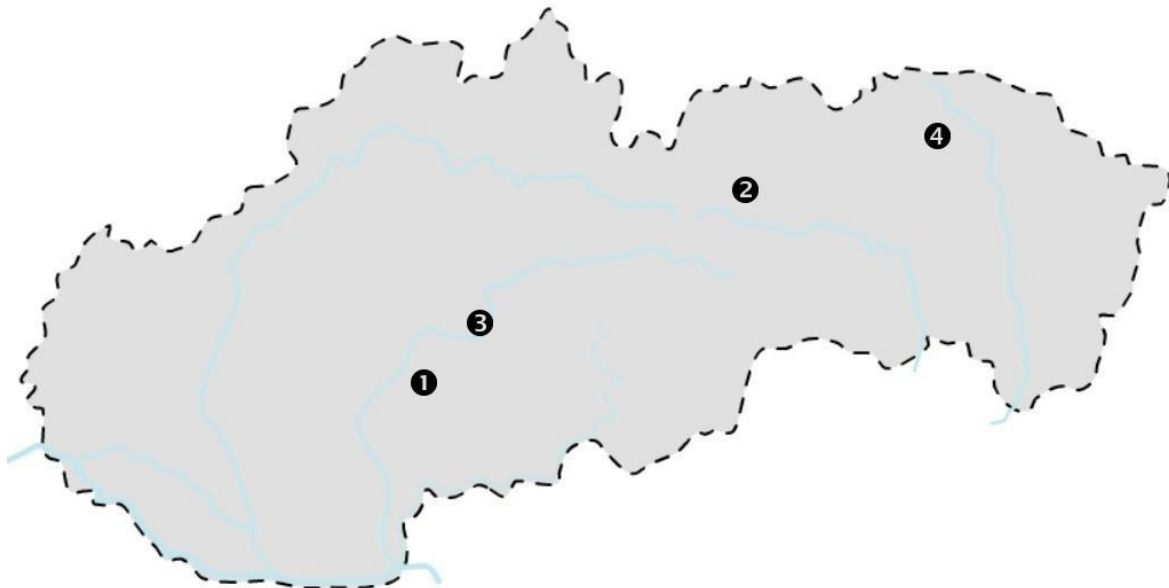
- a) The United Nations Esthetic, Scientific and Cultural Organization
- b) The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
- c) The United Nations Educational, Scientific and Community Organization
- d) The United Nations Esthetic, Scientific and Community Organization

2.* Vytvorte správne dvojice z lokalít svetového kultúrneho dedičstva na Slovensku a rokov, v ktorých boli dané lokality zaradené na tento prestížny zoznam. Do odpovedového hárka zapíšete iba správnu kombináciu písmena a čísla.

- a) Banská Štiavnica   1) 1993
- b) Levoča   2) 2008
- c) Drevené kostoly   3) 2009

3.* Na slepej mape Slovenska máte číslami vyznačené 4 lokality, ktoré sú v zozname UNESCO. Nad mapou sú k ich názvom priradené písmená. Do odpovedového hárka zapíšete iba správnu kombináciu čísla na mape a písmena, ktoré je pri danej lokalite.

- A) Hervartov   B) Levoča   C) Hronsek   D) Banská Štiavnica

4.* Podľa nasledujúcich indícií zapíšte do odpoveďového hárka gramaticky správne dnešný názov mesta. Ten sa môže skladať z dvoch slov.

a) Mesto bolo už v 13. storočí významným zdrojom príjmov kráľovského dvora a patrilo medzi najdôležitejšie hospodárske centrá stredovekého Uhorska. Podľa počtu obyvateľstva bolo začiatkom 80. rokov 18. storočia druhým najväčším mestom na území terajšieho Slovenska a tretím v Uhorsku.

b) Mesto má unikátne námestie, ktoré si zachovalo svoj stredoveký tvar obdĺžnika so stranami v pomere 3:1 a patrí k najväčším námestiam tohto typu v Európe. Bolo to tiež hlavné mesto Spoločenstva spišských Sasov.

5.* Na obrázku je pohľad na Banskú Štiavnicu.

Prečítajte si uvedené výroky, ktoré sa týkajú tohto mesta, a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nepravdivé. Do odpoveďového hárka správne zaznačte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) Nachádza sa v kráteri bývalej sopky, a preto nemohlo byť pred obdobím stredoveku vôbec osídlené.
- b) Nachádza sa v kráteri bývalej sopky, ale jeho územie bolo osídlené už v praveku.
- c) V centre Banskej Štiavnice je známy drevený evanjelický artikulárny kostol.
- d) Na území mesta sa nenachádza žiadny evanjelický kostol.
- e) Mesto získalo svoje výsady už od uhorského panovníka Bela IV. v 13. storočí.
- f) V meste sa zachovala budova Klopačky, zvon z nej zvolával baníkov do práce.
- g) Dokázalo sa ubrániť všetkým pokusom Turkov (Osmanskej ríše) o jeho ovládnutie.

6.* Vytvorte správne dvojice z fotografií a názvov pamiatok v Banskej Štiavnici. Do odpoveďového hárka zapíšte iba správnu kombináciu písmena a čísla.

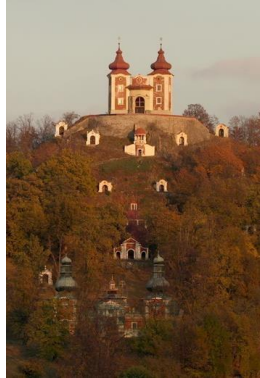
A) Nový zámok

B) Starý zámok

C) Kalvária

1

2

3

7.* Na jednej z nasledujúcich fotografií sa nachádza časť centra Banskej Štiavnice. Do odpoveďového hárka zapíšte iba číslo správnej fotografie.

1

2

8.* Rozhodnite, ktoré z uvedených tvrdení týkajúcich sa dreveného kostola v Hervartove sú správne. Do odpoveďového hárka správne zaznačte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) Kostol je najstarším dreveným kostolom na Slovensku.
- b) V kostole sa zachoval ešte románsky oltár z 13. storočia.
- c) Pôvodne kostol nemal západnú vežu.
- d) V kostole sa už dnes neslúžia sv. omše.
- e) Podlaha v kostole je z udupanej hliny.
- f) V kostole sa zachoval gotický hlavný oltár z rokov 1460 – 1480.

9.* V Hronseku sa okrem známeho dreveného kostola nachádzajú ešte dve zaujímavé stavby. Vytvorte správne dvojice z fotografií a názvov týchto stavebných pamiatok. Do odpovedového hárka zapíšte iba správnu kombináciu písmena a čísla.

A) vodný hrad

B) barokový kaštieľ s rokokovými detailmi architektúry

1

2

10.* Na obrázku je pohľad na kostol v Hronseku.

Prečítajte si uvedené výroky, ktoré sa týkajú tohto mesta, a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nepravdivé. Do odpovedového hárka správne zaznačte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) Kostol patrí rímskokatolíckej cirkvi.
- b) Kostol patrí evanjelickej cirkvi.
- c) Pri kostole stojí aj murovaná zvonica.
- d) Pôdorys kostola má tvar kríža.
- e) Kostol postavili na základe takzvaných „artikul“.
- f) Pri kostole stojí aj drevená zvonica.

11.* Vytvorte správne dvojice z fotografií a názvov pamiatok v Levoči. Do odpovedového hárka zapíšte iba správnu kombináciu písmena a čísla.

A) Gymnaziálny kostol B) Kostol sv. Jakuba C) Radnica D) Kostol Navštívenia Panny Márie

1

2

3

4

12.* Z uvedených levočských kostolov boli niektoré postavené ešte v gotike. Do odpovedového hárka ich správne rozdeľte na tie, ktoré boli postavené v gotike, a na tie, ktoré neboli postavené v gotike.

- 1) Kostol Navštívenia Panny Márie
- 2) Kostol Sv. Ducha (minoritský)
- 3) Gymnaziálny kostol
- 4) Kostol sv. Jakuba

13.* Do odpovedového hárka zapíšte gramaticky správne dnešný názov mesta, v ktorom sa nachádza najvyšší gotický drevený oltár v Európe.

14.* Do odpovedového hárka zaznačte (zakrúžkujte), či sú nasledujúce stavby mladšie alebo staršie ako Kostol sv. Jakuba v Levoči.

- a) Kalvária v Banskej Štiavnici
- b) drevený kostol v Hronseku
- c) sústava vodných plôch – tajchov v Banskej Štiavnici
- d) Nový zámok v Banskej Štiavnici
- e) drevený kostol v Hervartove
- f) klopačka v Banskej Štiavnici

15. Vytvorte správne dvojice z mien slovanských bohov a oblastí, za ktorú „zodpovedali“. Do odpovedového hárka zapíšte len správne kombinácie písmen a čísel.

- a) Perún   1) boh stád
- b) Mokoš   2) boh neba a blesku
- c) Veles   3) bohyňa zimy a smrti
- d) Morena   4) bohyňa zeme a úrody

16. Prečítajte si nasledovné tvrdenia o slovanských predkoch v našej vlasti a rozhodnite, či sú pravdivé alebo nie. Do odpovedového hárka správne zaznačte (zakrúžkujte) iba áno alebo nie.

- a) Slovania často bývali v zahĺbených obydliach zvaných zemnice.
- b) Keramiku vyrábali od začiatku na hrnčiarskom kruhu.
- c) Základom stravy našich slovanských predkov v 8. storočí boli kaše zo strukovín, obilnín a zemiakov.
- d) Jedlo si sladili medom, ktorý získavali brtníctvom.
- e) Časť dopestovaných obilnín si uschovávali v obilných jaskyniach.
- f) Na čele jednotlivých kmeňov stáli vladykovia.

17. K uvedeným panovníkom správne priradte územie, ktorému vládli. Panovníkom je možné priradiť aj viac území. Do odpovedového hárka zapíšte len správne kombinácie čísel a písmen.

Panovníci:	Územie:
1) Pribina	A) okolie rieky Nitra
2) Mojmír	B) okolie rieky Morava
3) Kocel'	C) okolie Blatenského jazera

18. Podľa nasledujúcich indícií zapíšte do odpovedového hárka gramaticky správne mená dvoch panovníkov Veľkej Moravy. Pomôžte si aj obrázkom, na ktorom je novodobá jazdecká socha jedného z nich. Ak je to potrebné, priradte k panovníkovi aj jeho poradové číslo.

a) Počas jeho vlády prišli na územie Veľkej Moravy Konštantín a Metod.

b) Počas jeho vlády dosiahla Veľká Morava najväčší územný rozsah.

19. Do odpovedového hárka zapíšte gramaticky správne celé meno aj poradové číslo toho panovníka, ktorý vládol skôr.

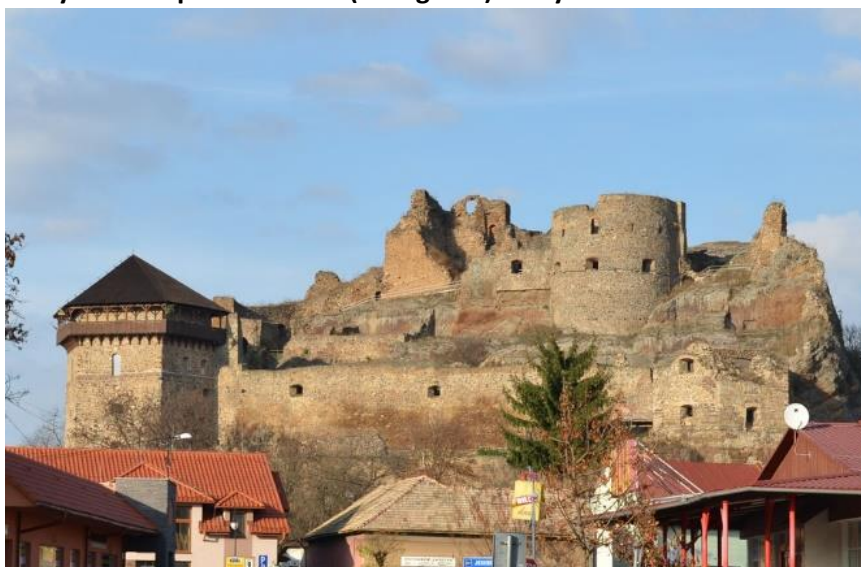
a) Štefan I. alebo Peter Orseolo

b) Ladislav I. alebo Ondrej I.

c) Ondrej II. alebo Belo IV.

d) Karol Robert alebo Ľudovít I.

20. Na obrázku vidíte súčasnú podobu jedného z hradov na území dnešného Slovenska, ktorý odolal vpádu Tatárov (Mongolov). Takých však bolo viac.

Z uvedených možností vyberte tú správnu trojicu hradov, ktoré Tatári nedobyli. Do odpovedového hárka zapíšte iba príslušné písmeno.

a) Bratislava, Trenčín, Šariš

c) Bratislava, Nitra, Fiľakovo

b) Bratislava, Nitra, Trenčín

d) Bratislava, Trenčín, Fiľakovo

21. Uvedené možnosti rozdeľte do dvoch skupín podľa toho, či sa jednalo o privilégia, ktoré mali mestá a mešťania v stredovekom Uhorsku, alebo nie. Do odpovedového hárka zapíšte len príslušné písmená.

- a) právo voliť si richtára
- b) právo neplatiť dane
- c) právo nehostiť panovníka pri jeho návšteve mesta
- d) kilometrové právo
- e) právo voliť si farára
- f) právo sťahovať sa z miesta na miesto
- g) právo skladu

22. Na obrázku vidíte rekonštrukciu pravdepodobného vzhľadu hornej časti jedného zo známych hradov z územia dnešného Slovenska z obdobia 14. storočia.

Do odpovedového hárka gramaticky správne zapíšte:

- a) Meno šľachtica, ktorý si tento hrad na prelome 13. a 14. storočia zvolil za svoje hlavné sídlo.
(V odpovedovom hárku máte ako pomôcku jedno písmeno.)
- b) Meno východoslovenského šľachtického rodu, ktorý aj za pomoci oddielov vlastníka vyššie spomenutého hradu na začiatku 14. storočia bojoval aj proti uhorskému panovníkovi.
- c) Dnešný názov východoslovenskej obce, pri ktorej sa konala v roku 1312 bitka medzi uhorským panovníkom a odbojnými šľachticmi.

23. Na uhorskom tróne sa počas stredoveku vystriedali králi viacerých panovníckych dynastií či rodov. Do odpovedového hárka gramaticky správne zapíšte, ktorá z dvojíc panovníckych rodov vládla v Uhorsku skôr.

- a) Anjouovci alebo Jagelovci
- b) Arpádovci alebo Luxemburgovci
- c) Habsburgovci alebo Luxemburgovci
- d) Jagelovci alebo Arpádovci
- e) Luxemburgovci alebo Anjouovci

24. Z uvedených udalostí vyberte tie tri, ktoré sa odohrali počas vlády Mateja Korvína. Do odpovedového hárka zapíšte len čísla označujúce správne možnosti.

- 1) založenie univerzity Academia Istropolitana
- 2) sedliacke povstanie Juraja Dóžu
- 3) ukončenie husitských vojen v Čechách
- 4) definitívna porážka bratríckych vojsk
- 5) vytvorenie silnej žoldnierskej armády – Čierny pluk
- 6) bitka s tureckým vojskom pri Nikopole

Autori: doc. PhDr. Adriana Kičková PhD, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová

Redaktorka: Mgr. Janka Aghová

Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2022

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády